

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrto leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 18. januarja 1865. ~

Gospodarske stvari.**Češplja poglaviti sad naše dežele,
in kako naj se suši.**

Naša dežela je večidel povsod reji vsakovrstnega sadja, zlasti pa češplji, posebno ugodna; njeni prebivalci to spoznavši so se poprijeli sadjoreje, da je veselje. Večkratne razstave v Ljubljani so to dokazale do dobrega. Na Gorenškem, Notranjskem in Dolenskem se prideluje žlahnega in nežlahnega sadja na cente; odtod njegova silno nizka cena po deželi in v mestu. Z vrhom mernik jabelk za 50—60 kr., 20 češpelj za nov krajcar itd.

Veliko sadja se povžije v opresnem (surovem) stanu; veliko se ga tudi za mošt spreša. Veliko zaleže pri hrani, pa tudi lepe denarce donaša gospodarjem, zlasti po suhih hruškah in češpljah, blago, po katerem kupci močno segajo in ga drago plačujejo, ako je ugodno posušeno, namreč, da po dimu ne diši.

Dragi rojaki! naša skrb naj tedaj bodi, da ta mili Božji dar tako porabimo, da nam karkoli mogoče dobička donaša. Skušajmo sušenje našega sadja tako vrediti, kakor ga sedanje okolistave tirjajo; pustimo naše dozdanje vedenje v tej zadevi v nemar, in posnemajmo bolj ugodno sušenje drugih krajev; *) napravimo si sušilnice (pajštbe), v katerih sama vročina suši, brez dima, namesti jam, napravljenih za lan in konoplje sušiti. Taka sušilnica ne stori veliko stroškov, in ti en pot narejena strpi veliko let. Sušenje sadja v takih sušilnicah bode pridobilo našemu suhemu sadju dobro ime, ki ga žalibog zdaj še nima; blago se bode iskalo in dobro plačevalo; ne bo ga treba okoli ponujati in po vsaki ceni oddajati.

Pa še nekaj naj vam bodi priporočeno. Kdor sušje prodaja, naj ga nikar prej ne namaka z namenom, da bode več potegnilo (tehtalo). To je grdo, tudi pregrešno, ne le da poškoduje kupca na teži, ga tudi pripravi v nevarnost, da se mu vse kupljeno blago vname in segnjije. Največo škodo pa stori tak svojim rojakom in celi deželi, ker goljufani in škodovani kupec se varuje z nepoštenimi ljudmi več barantati. Opečen otrok se od daleč boji ognja!

Dr. O.

*) Skozi in skozi resnična je ta beseda; Bog daj, da bi nam pregnala vse zakajene češplje iz dežele! To so češplje sicer bolj surovih turških Bosnjakov, kakor so „Novice“ že večkrat pisale, vse drugače cenjene v kupčiji kakor kranjske, štajarske in hrvaške. Al nas ni sram, da lepi naš pridelek kvarimo sami in si krademo sami dobiček? In vendar, kako lahko se napravijo pametne sušilnice! Prvo je le, da vsak gospodar sprevidi, da toplota mora sušiti češpljo kakor vsako drugo stvar, ne pa smrdljivi dim! Kdor je vidil v lanski sadni razstavi suho sadje gosp. dr. Dolarja poleg Novomesta na Dolenskem, srce se mu je smejalo o lepem, okusnem suhem sadju njegovem.

Vred.

Kako bi se dalo kmetom pomagati, da v potrebi dobijo denarja na posodo.

(Konec.)

§. 6.

Uprava in ravnanje društvena.

Za ravnanje društva in za gospodarjenje njegovega premoženja je iz 12 udov sestavljen upraven odbor, katerim tretjino izvoli vsako leto veliki zbor vseh udov. Konec 1. in 2. pravičnega leta določi lóz, kateri odborniki imajo odstopiti, pozneje pa službena starost.

Upravni odbor izvoli izmed sebe predstojnika, njegovega namestnika in denarničarja (kasirja).

Za oskrbovanje pisarniških opravil in računskih bukev izvoli upravni odbor zapisovavca in mu odloči primerno plačilo.

Upravni odbor ima pravico, društvo visokemu varhu izročiti, za pravne zadeve kakor tudi za pravna opravila pa pravoslovca si izvoliti. Pravoslovec je tedaj ud upravnega odbora s pravico glasovanja.

Upravni odborniki opravljajo svojo službo brez plačila.

Vsak ud, ako je bil voljen v pravični odbor, mora sprejeti volitev.

Predstojnik ali njegov namestnik, denarničar ali kak drug upravni odbornik in zapisovavec podpisujejo s pravno močjo vsa društvena pisma.

Upravni odbor namestuje društvo pri vseh gospodarskih in vseh družnih osebah, in namestuje ga tudi z vsemi pravicami, za katere je po §. 1008 drž. zakonika posebnega pooblastenja treba.

Odbor dela svoje sklepe v zborih, v katerih je najmanj 7 udov, po gotovi večini glasov.

Upravni odbor ima najmanj vsaki mesec eno sejo, v kateri predstojnik razloži, kaj je društvo v pretečenem mesecu storilo.

§. 7.

Veliki zbor.

Udje društva se snidejo vsako leto mesca januarja v velikem zboru, v katerem stori predstojnik rajtengo zastran gospodarjenja pretečenega leta, se opravi dopolniva volitev upravnega odbora, in v katerem mora vsak ud svete in nasvete delati, kateri naj se v obravnav vzamejo in glasovanju izročujejo.

Veliki zbor izvoli tudi odbor za pregled rajteng in bukev; ta odbor ima pri naslednjem zboru svoje mnenje oddati in glasovanju izročiti nasvete, ki so bili morda storjeni.

§. 8.

Prepiri družbini, in kako se rešijo.

Prepire, kateri iz družbenih razmer izvirajo, ima najprvo upravni odbor, na poslednji stopnji pa veliki zbor dovršno razsoditi.